

4

Požary

Požary często są spowodowane nieświadomym lub świadomym działaniem człowieka, np. celowym podpaleniem. Ogień to niebezpieczny i nieprzewidywalny żywioł, dlatego należy bezwzględnie poznać zasady postępowania w razie pożaru.

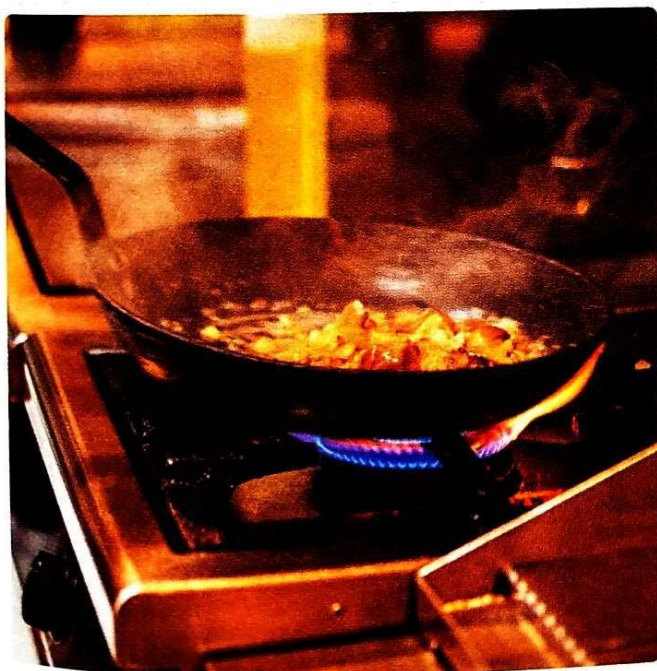
Przyczyny pożarów

Pożar – niekontrolowane rozprzestrzenianie się ognia, które stwarza zagrożenie dla ludzi, środowiska i obiektów.

Do najczęstszych **przyczyn pożarów** należą:

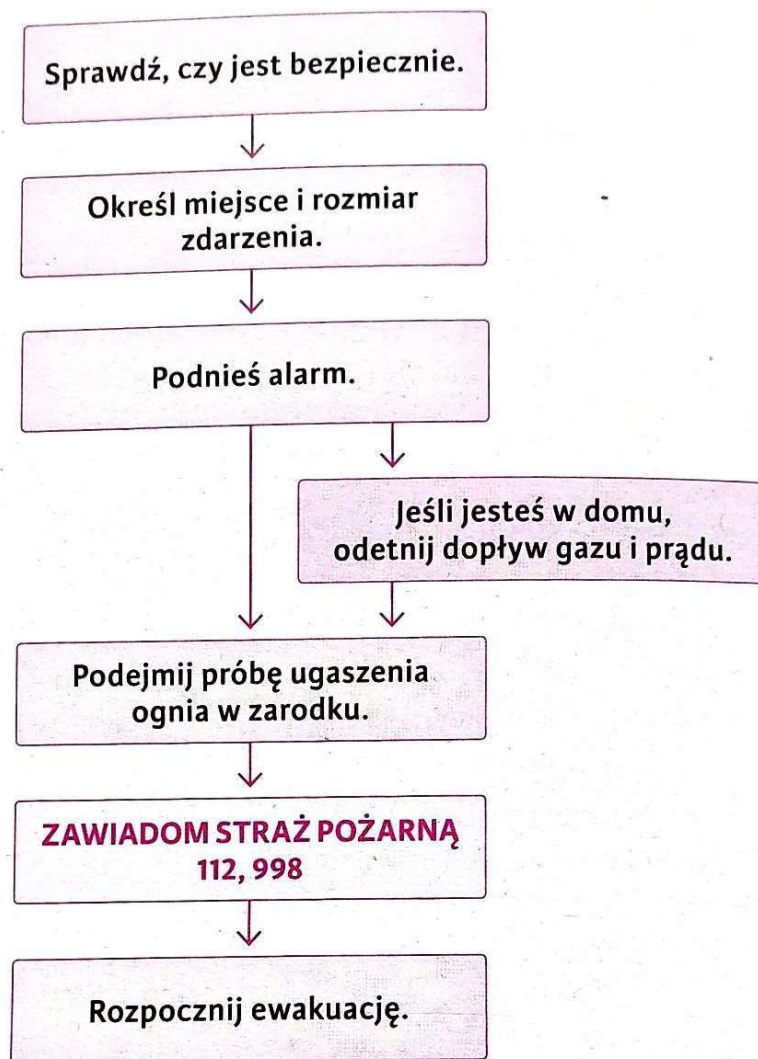
- używanie otwartego ognia w pomieszczeniach szczególnie zagrożonych, np. w składach, magazynach, stodołach,
- palenie lub porzucanie niewygaszonych papierosów i zapalek w pobliżu materiałów palnych (np. na stacjach benzynowych),
- niewłaściwe posługiwanie się materiałami pirotechnicznymi (np. sztucznymi ogniami, racami, petardami),
- nieostrożne obchodzenie się ze świecami, zapalkami itp.,
- wiosenne wypalanie łąk,
- rozpalanie ognisk w lasach lub w ich sąsiedztwie, zwłaszcza podczas suszy,
- samozapalanie się źle składowanych materiałów łatwopalnych, np. siana, słomy, węgla, torfu,
- uderzenie pioruna,
- porzucanie w lesie lub na torfowiskach odłamków szkła i niedopałków papierosów,
- nieprawidłowe działanie urządzeń elektrycznych i mechanicznych oraz instalacji elektrycznej,
- pozostawianie bez nadzoru przenośnych urządzeń grzewczych: grzałek, czajników, grzejników, żelazek itp.,
- celowe podpalenia.

Najczęstsze przyczyny pożarów to nieostrożne obchodzenie się w ogniem w domu i na zewnątrz

■ Postępowanie w razie pożaru

Schemat postępowania po zauważeniu pożaru

1. Sprawdź, czy jest bezpiecznie.

Przede wszystkim zadbaj o bezpieczeństwo własne i innych osób. W miarę możliwości poproś o pomoc osobę dorosłą.

2. Określ miejsce i rozmiar zdarzenia.

Jeżeli zauważysz ogień, musisz przede wszystkim **rozpoznać sytuację**. Należy określić, co się pali, jak duży obszar jest oparty przez ogień (np. ile pomieszczeń), w którym kierunku rozprzestrzenia się pożar, czy w miejscu zagrożenia znajdują się ludzie lub zwierzęta, czy pożar można ugasić samodzielnie.

i Warto wiedzieć

Podczas pożaru szczególne zagrożenie powodują:

- wysoka temperatura,
 - gęste zadymienie (często toksyczne składniki dymu),
 - szybkość rozprzestrzeniania się ognia,
 - łatwość rozprzestrzeniania się ognia przez przewody wentylacyjne, klatki schodowe, szyby wind, zsypy na śmieci itp.
- W budynkach o dużej powierzchni użytkowej, często wielokondygnacyjnych, z czasem dochodzi do odcięcia przez pożar dróg ucieczki (ewakuacji).

3. Podnieś alarm.

Gdy tylko rozpoznasz sytuację, głośno wołaj: **PALI SIĘ!** Zrób to jak najwcześniej, aby zawiadomić inne osoby o niebezpieczeństwie i uzyskać konieczną pomoc.

4. Odetnij dopływ gazu i prądu.

Przed rozpoczęciem gaszenia **wszystkie urządzenia i instalacje elektryczne należy odciąć od źródła prądu**. Wyłącz główne bezpieczniki (jeśli wiesz, gdzie są) lub przynajmniej odłącz kabel od gniazda wtykowego. Jeśli pożar wybuchł w domu, należy także odciąć dopływ gazu.

5. Spróbuj ugasić ogień w zarodku.

W miarę możliwości **podejmij próbę ugaszenia ognia**. Jeśli jest to zarzewie (czyli źródło) ognia, należy odciąć dopływ powietrza (przez zalanie wodą, zasypianie piaskiem, zarzucenie koca, skierowanie strumienia środka gaśniczego z gaśnicy) i schłodzić wodą miejsca objęte pożarem, nawet wtedy gdy płomień zanikł.

Działaj szybko i zdecydowanie, nie ulegaj panice. Wykorzystaj wszystkie posiadane

WAŻNE!

Wodą nie wolno gasić płonących urządzeń pod napięciem. Do gaszenia ognia nie nadają się folie oraz większość tkanin syntetycznych, gdyż same szybko się zapalają.

środki, zarówno typowe (gaśnice, koce gaśnicze, agregaty gaśnicze), jak i przypadkowe: koce, wazony z wodą, butelki z napojami, węże ogrodowe.

6. Zawiadom straż pożarną.

Zadzwoń pod numer alarmowy 112 lub 998. W rozmowie określ:

- miejsce zdarzenia (adres lub przybliżoną lokalizację),
- co się pali (budynek mieszkalny, szkoła, stacja benzynowa, pojazdy),
- czy na miejscu zdarzenia znajdują się poszkodowani bądź zagrożeni ludzie.

WAŻNE!

Jeżeli mimo prób opanowania ognia pożar się rozprzestrzeni, natychmiast się wycofaj.

Samochód straży pożarnej z wyposażeniem

Miejsce zbiórki ewakuowanej ludności

7. Rozpocznij ewakuację.

WAŻNE!

Jeśli pożar się rozprzestrzenia lub jest zbyt duży, aby ugasić go samodzielnie, należy **ewakuować się** z zagrożonego nim miejsca. Najpierw ratuje się ludzi (także siebie), następnie zwierzęta i dobytek. Przedmiotów o znacznych rozmiarach z reguły się nie wynosi.

W każdej szkole obowiązuje nakaz stosowania się do **instrukcji bezpieczeństwa pożarowego**. Należy się z nią zapoznać. Szczególnie ważne są rozdziały, które wyjaśniają, co stanowi zagrożenie w przypadku pożaru w szkole, oraz przedstawiają zasady organizacji akcji ratowniczej i ewakuacji w szkole.

Dym powstający podczas pożaru może być bardzo groźny. Ma właściwości toksyczne, rozprzestrzenia się kilkadziesiąt razy szybciej niż płomień i ogranicza widoczność, często nawet do zera.

Okna i drzwi wejściowe można otwierać wyłącznie wtedy, gdy spieszy się z pomocą uwięzionym lub opuszcza płonący budynek. Przeciągi dostarczają tlenu, podsycają więc ogień i ułatwiają jego rozprzestrzenianie się.

Zasady postępowania podczas ewakuacji z pożaru

W czasie poruszania się po **zadymionym obiekcie** pamiętaj, aby:

- **zabezpieczyć drogi oddechowe** (np. mokrą chustką, ręcznikiem),
- **poruszać się na czworakach**, ponieważ w wysokiej temperaturze gazy spalinowe się unoszą,
- **przemieszczać się wzdłuż ścian**, aby nie zgubić drogi,
- **nie korzystać z windy**.

Po wyjściu z płonącego obiektu należy: udać się na **miejsce zbiórki** lub w inne bezpieczne miejsce oddalone od pożaru,

- sprawdzić, czy wszyscy wyszli z budynku, a jeżeli kogoś brak, natychmiast powiadomić o tym dorosłych i ratowników,
- otaczać szczególną opieką rannych, małe dzieci oraz osoby w podeszłym wieku i ogarnięte paniką.

Podręczny sprzęt gaśniczy

Sprzęt gaśniczy – urządzenia służące do gaszenia pożarów, np. gaśnice i agregaty gaśnicze.

Środki gaśnicze – wszelkie środki i substancje wykorzystywane do gaszenia ognia.

Podręczny sprzęt gaśniczy to głównie: hydronetki, gaśnice, agregaty gaśnicze, hydranty i koce gaśnicze.

Sprzęt gaśniczy powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, a jego lokalizacja musi być zaznaczona na ścianie specjalnym znakiem wykonanym tak, aby świecił w ciemności. Droga dojścia do podręcznego sprzętu gaśniczego nie powinna być dłuższa niż 30 m.

Główne **środki gaśnicze** to woda i piasek oraz piany i proszki gaśnicze.

Korzystając z właściwości środków gaśniczych, opracowano wiele stosunkowo prostych w konstrukcji i użyciu narzędzi. Pomagają one gasić zarzewie ognia lub pożar w zarodku, czyli w miejscu, w którym powstał.

WAŻNE!

Jeśli na jednym z pięter budynku (szkoły, hotelu, urzędu itp.) zobaczysz gaśnicę, to na innym piętrze tego budynku znajdziesz ją w tym samym miejscu.

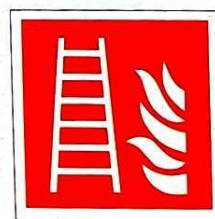
WYBRANE ZNAKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

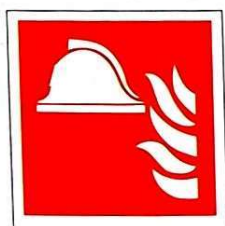
Hydrant wewnętrzny

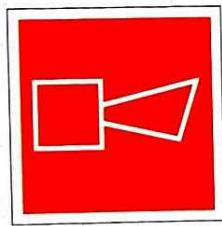
Gaśnica

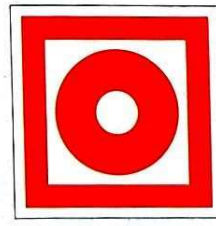
Drabina pożarowa

Zestaw sprzętu ochrony przeciwpożarowej

Alarmowy sygnalizator akustyczny

Uruchamianie ręczne

Alarm pożarowy

Palenie tytoniu zabronione

Zakaz używania otwartego ognia

Nie zastawiać

Zakaz gaszenia wodą

Podręczny sprzęt gaśniczy

Podręczny sprzęt gaśniczy to stosunkowo łatwe w obsłudze narzędzia pomagające gasić zarzewie ognia lub pożar w zarodku, czyli w miejscu, w którym powstał. Są to m.in. gaśnice, hydranty zewnętrzne i wewnętrzne oraz koce gaśnicze.

GAŚNICA

To ręczny, przenośny przyrząd do gaszenia ognia w zarodku. W domu i w szkole najczęściej używa się gaśnic proszkowych lub śniegowych.

Jak używać gaśnicy proszkowej

- 1 Zerwij zawleczkę.
- 2 Skieruj dyszę w stronę ognia.
- 3 Naciśnij dźwignię uwalniającą środek gaśniczy (np. proszek, gaz).

Jak używać gaśnicy CO₂ (zwanej także śniegową)

- 1 Zerwij zawleczkę.
- 2 Trzymaj dyszę za drewnianą obudowę (jej wylot bardzo się oziębia i możesz odmrozić ręce) i skieruj ją w stronę ognia.
- 3 Naciśnij dźwignię.

KOC GAŚNICZY

Jest wykonany z niepalnej tkaniny. Służy do gaszenia niewielkich źródeł ognia i płonącej odzieży.

Jak używać koca gaśniczego

- 1 Skłóń uszkodzanego do położenia się (szybko i zdecydowanie, nawet wbrew jego woli, np. podstaw mu nogę).
- 2 Szczelnie okryj go kocem (w ten sposób odetniesz dopływ powietrza i stłumisz ogień).

HYDRANT WEWNĘTRZNY (SZAFKA HYDRANTOWA)

To zawór zainstalowany na specjalnej sieci wodociągowej, obudowany metalową szafką.

Jak używać hydrantu wewnętrznego

- 1 Otwórz szafkę.
- 2 Rozwiń wąż.
- 3 Odkręć zawór w lewą stronę.
- 3 Skieruj dyszę w stronę źródła ognia.

HYDRANT ZEWNĘTRZNY

Umieszcza się go na zewnątrz budynku, zwykle wzdłuż ulicy. Powinien być łatwo dostępny dla straży pożarnej, dlatego nie wolno go zastawiać.

Jak używać hydrantu zewnętrznego

Z tego hydrantu mogą korzystać tylko uprawnieni pracownicy wodociągów oraz jednostki straży pożarnej podczas akcji gaśniczych.

PODSUMOWANIE

- **Pożar** to niekontrolowane rozprzestrzenianie się ognia, które stwarza zagrożenie dla ludzi, środowiska i obiektów.
- **Po zauważeniu pożaru** należy określić miejsce i rozmiar zdarzenia, podnieść alarm, odciąć dopływ gazu i prądu, podjąć próbę ugaszenia ognia w zarodku, zawiadomić straż pożarną, rozpocząć ewakuację.
- Jeśli budynek jest zadymiony, podczas ewakuacji trzeba koniecznie zabezpieczyć drogi oddechowe, poruszać się na czworaka i wzdłuż ścian. Nie wolno korzystać z wind oraz otwierać drzwi i okien.
- Po opuszczeniu płonącego budynku należy się udać na **miejsce zbiórki** ewakuowanej ludności.
- W budynkach użyteczności publicznej (także w szkole) obowiązuje **nakaz stosowania się do instrukcji bezpieczeństwa pożarowego**.
- **Sprzęt gaśniczy** to urządzenia służące do gaszenia pożarów (np. gaśnice, hydranty, agregaty gaśnicze), a **środki gaśnicze** to środki i substancje o właściwościach gaśniczych.
- Sprzęt gaśniczy powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, a jego lokalizacja powinna być specjalnie oznakowana.

ĆWICZENIA

1. Wymień przyczyny pożarów, które mogą stanowić zagrożenie w twojej miejscowości i w jej okolicach. Uzasadnij swój wybór.
2. Wymień zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy.
3. Wyjaśnij, jak należy gasić zarzewie ognia.

PRACA W GRUPACH

Podzielcie się na 3–4-osobowe zespoły. Każdy z nich niech przećwiczy sposób postępowania w sytuacji, gdyby w szkole podczas lekcji wybuchł pożar.